

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”**

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Страховий менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки магістра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань 0305 Економіка та підприємництво
(шифр і назва галузі знань)
напряму 8.030508 Фінанси і кредит
(шифр і назва напряму)
спеціальності 8.03050803 Оподаткування
(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП ВВПІЗ)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: НАЦІОНАЛЬНИМ ТЕХНІЧНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ
“ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат економічних наук, доцент Лінькова О.Ю.

Обговорено та рекомендовано до видання Президією Науково-методичної комісії з напрямку підготовки

(шифр і назва напрямку)

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Страховий менеджмент” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки МАГІСТРА напряму 8.030508 Фінанси і кредит
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

(спеціальності) 8.03050803 “Оподаткування”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фінансові аспекти управління процесами створення та ефективного використання потенціалу страхових організацій.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни ґрунтується на знанні економіки підприємства, фінансів підприємства, фінансових ринків, страхування, страхових послуг, менеджменту, фінансів страхових організацій.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основи страхування
2. Страховий менеджмент

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг; оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

особливості і перспективи розвитку підприємницької діяльності в страхуванні;
сутність, функції та роль страхового менеджменту в ринковій економіці;
порядок проектування, реєстрації й ліцензування страхових організацій, зміст державного нагляду за їх діяльністю;
принципи побудови раціональної структури страхової організації та повноваження органів її управління;
принципи управління страховою компанією;
значення і методи розроблення стратегічного плану діяльності страховика;
сутність і способи активізації маркетингової діяльності в страхових організаціях;
методи вивчення попиту на страхові послуги;
технологію відбору ризиків на страхування і врегулювання страхових претензій;
особливості управління грошовими потоками в страхуванні;
умови і способи підвищення фінансової надійності страхової організації;
процедури здійснення фінансового моніторингу операцій страховика.

вміти :

розробляти місію, цілі та стратегічні завдання страховика;
формуєвати раціональну структуру управління страховою організацією;
організовувати процес бюджетування в страховій організації;
досліджувати стан ринку страхових послуг;
досліджувати попит на страхові послуги та організовувати ефективну систему їх продажу;
оформляти договори страхування і контролювати їх виконання;

оформляти документально страхові випадки та розраховувати розмір належних страхових виплат потерпілим;
 аналізувати діяльність страховика і пропонувати заходи, спрямовані на її поліпшення;
 визначати достатність коштів страхових резервів для забезпечення виконання зобов'язань перед страхувальниками;
 визначати напрями ефективного розміщення страхових резервів та тимчасово вільних власних коштів страховика;
 забезпечувати контроль за фінансовою надійністю страхової компанії;
 здійснювати перевірку правильності проведення страховиками фінансових операцій;
 проводити фінансовий моніторинг у страховій організації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 години / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи страхування

Тема 1. Сутність, принципи та роль страхування

- 1.1. Необхідність страхового захисту від ризику.
- 1.2. Виникнення та розвиток страхування.
- 1.3. Функції та принципи страхування.

Тема 2. Управління страховою компанією

- 2.1. Організаційно-правові форми страхової діяльності.
- 2.2. Порядок створення страхової компанії.
- 2.3. Реорганізація та ліквідація страхових компаній.

Тема 3. Організація страхової діяльності

- 3.1. Проблеми управління в страхових компаніях.
- 3.2. Органи управління страховою компанією.
- 3.3. Бізнес-процеси страхової компанії.

Тема 4. Класифікація страхування. Страхові ризики та їх оцінка

- 4.1. Класифікація страхування за об'єктами.
- 4.2. Поняття ризик-менеджменту в страхуванні.
- 4.3. Розрахунок тарифних ставок за ризиковими видами страхування.

Тема 5. Страховий ринок

- 5.1. Сутність страхового ринку.
- 5.2. Страховий ринок України.
- 5.3. Страховий ринок країн Європи.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

- 6.1. Державна політика в галузі страхування.
- 6.2. Державна програма розвитку страхового ринку України.
- 6.3. Державний контроль за фінансовим станом страхової компанії.

Тема 7. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії

- 7.1. Особливості організації фінансів страхової компанії.
- 7.2. Доходи і витрати страхової компанії.
- 7.3. Страхові резерви.

Тема 8. Страхові послуги та особливості їх реалізації

- 8.1. Види страхових послуг.
 - 8.2. Нетрадиційні види страхування.
-

Змістовий модуль 2. Страховий менеджмент

Тема 9. Порядок укладення страхової угоди

- 9.1. Договір страхування.
- 9.2. Правила страхування.

9.3. Обов'язки страховика та страхувальника.

Тема 10. Управління персоналом страхової компанії

10.1. Персонал страхової компанії.

10.2. Системи оплати праці персоналу страхової компанії.

10.3. Управління конфліктними ситуаціями в страховому бізнесі.

Тема 11. Страховий маркетинг

11.1. Маркетинговий комплекс страхової компанії.

11.2. Основи маркетингових стратегій страхової компанії.

11.3. Системи реалізації страхових послуг. Рекламна діяльність страховика.

Тема 12. Інноваційний менеджмент у страхуванні

12.1. Інновації та інноваційний менеджмент у страхуванні.

12.2. Інноваційна модель страхового продукту.

12.3. Технологія інноваційного процесу у страхуванні.

Тема 13. Медичне страхування

13.1. Сутність медичного страхування.

13.2. Розвиток медичного страхування в Україні.

Тема 14. Транспортне страхування

14.1. Страхування автотранспорту.

14.2. Страхування вантажів.

14.3. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

Тема 15. Безпека страхової діяльності

15.1. Економічна безпека страхової компанії.

15.2. Безпека економічного партнерства у страхуванні.

15.3. Правові аспекти дотримання податкового законодавства у страхуванні.

3. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України.
2. Закон України "Про страхування".
3. Лінькова О.Ю. Страхування. Навч. Посіб. Х.: НТУ «ХП». – 2006. – 240 с.
4. Страхування. Навч.-метод. посібник / За заг. ред. О. О. Гаманкової. — К.: КНЕУ, 2000. — 120 с.
5. Шелехов К. В., Бігдаш В. Д. Страхування. Страхові послуги. — К.: ІЕУГП, 2000. — 268 с.

Допоміжна:

1. Державна програма розвитку страхового ринку України на період до 2005 року та на перспективу до 2010 року // Україна - Візпез. - 2000. - №20. - С. 2-5.
2. Директива Совета №91/674/СЕЕ о годовой отчетности и консолидированных счетах страховых организаций // Страхова права. - 2002. - №1. - С. 79-93.
3. Законодавство України про страхування: Збірник нормативних актів / За ред. П. Д. Біленчука, О. Ф. Філонюка, І. В. Яковенко - К.: Атіка, 1999. - 464с.
4. Кодекс торговельного мореплавства України // Голос України. - 1995. - № 127-128.
5. Методика формування резервів по страхуванню життя: Наказ Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю №46 від 23 липня 1997 р.
6. Положення про Моторне (транспортне) страхове бюро: Постанова Кабінету Міністрів України // Україна - Візпез.- 1996. — 24 жовтня.
7. Положення про порядок здійснення операцій з перестрахування: Постанова Кабінету Міністрів України // Україна — Візпез. — 2013. — №44.
8. Програма заходів щодо розвитку медичного страхування (Проект) // Україна - Бізнес. - 1998. - №34. - 2 верес.
9. Про господарські товариства: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 49. — С. 1403 - 1425.
10. Про заставу: Закон України // Голос України. - 1992. - 11 листопада.
11. Про затвердження Положення про організацію діяльності і аварійних комісарів: Постанова Кабінету Міністрів України // Україна - Візпез. — 1997. — 18 лютого.
12. Про затвердження Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками: Постанова Кабінету Міністрів України/Урядовий кур'єр. - 1997. - 21 січня.
13. Про колективне підприємство :Закон України //Голос України. - 1992.- 20 березня.
14. Про охорону навколишнього середовища: Закон України //Голос України. — 1991. —20 березня.
15. Про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних

засобів: Постанова Кабінету Міністрів України // Україна — Візіпез. — 1996. — 24 жовтня.

16. Про порядок і умови проведення обов'язковою авіаційною страхування: Постанова Кабінету Міністрів України // Україна - Візіпез. - 1998. - 22 липня. — С. 3.
17. Про порядок утворення та державної реєстрації Авіаційного страхового бюро і Морського страхового бюро: Постанова КМУ // Україна - Візіпез. - 1998. — 13 травня. — С. 6.
18. Про приєднання України до Віденської Конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду: Закон України // Голос України. - 1996. - №41.
19. Про створення мережі закладів з організації надання медичної допомоги "Асістанс—Україна": Постанова КМУ // Україна - Візіпез. — 1998. — 23 грудня. — С. 5.
20. Про транспорт : Закон України // Відомості ВРУ. — 1994-№51. — С. 1303-1319.
21. Про страхування: Закон України // Урядовий кур'єр. - 2001. - №205. - С.5-16.
22. Про страхування: Закон України
23. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України
24. Про впровадження механізму страхування експортних та кредитних ризиків: Постанова Кабінету Міністрів України
25. Про затвердження ліцензійних умов впровадження страхової діяльності: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
26. Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів: Постанова Кабінету Міністрів України
27. Про затвердження програми розвитку страхового ринку України на 2001 - 2004 роки: Постанова КМУ
28. Про положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України: Указ Президента України
29. Цивільний кодекс України. — К.: Уньюре, 2003. — 230 с.
30. Александрова М. М. Страхування: Навчально-методичний посібник. - К.: ЦУЛ, 2012. - 64 с.
31. Грачов В. І. Страхові послуги. Навчальний посібник / І. В. Грачов, І. В. Бубенко. — Харків: Вид. ХДЕУ, 2013. - 76 с.
32. Контрольні роботи та методичні рекомендації до них для студентів заочної форми навчання з курсу «Страхові послуги» для студентів спеціальності 6.050104.- / Укл. І. В. Бубенко. — Харків: ХДУХТ, 2014. - 16 с.
33. Практичні завдання з курсу «Страхові послуги» для студентів спеціальностей 8.050104, 8.050105 усіх форм навчання. / Укл. І. В. Бубенко. — Харків: Вид. ХДЕУ, 2013. — 24 с.
34. Практичні та семінарські заняття для студентів денної форми навчання з курсу «Страхування» та «Страхові послуги» для студентів спеціальності 6.050104 / Укл. І. В. Бубенко. - Харків: Вид. ХДУХТ, 2004. - 16 с.
35. Програма курсу «Страхові послуги» для студентів спеціальності 6.050104 усіх форм навчання / Укл. І. В. Бубенко. - Харків: Вид. ХДЕУ, 2014. - 32 с.
36. Себиновский Б. Ю. Страховое дело: Учеб. пособие для вузов / Б. Ю. Себиновский, В. Н. Гарькуша - Ростов-на-Дону: Феникс, 2010. — 376 с.
37. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / За ред. Т. М. Артюх. — К.: КНЕУ, 2010. - 124 с.
38. Страхування: Навч.-метод. посіб./За заг.ред. О. О. Гаманкової. - К.: КНЕУ, 2010. - 120 с.
39. Страхування: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.- Львів: ЛКА, 2012. - 148 с.
40. Таркуцяк А. О. Страхування: Навч. посіб. — К.: Вид. Євр. ун-ту фінансів, інф. систем, менедж. і бізнесу, 2009. - 116 с.
41. Теребус О. М. Страхові послуги: Навч.-мет. матеріали для студ. — Тернопіль: ТАНГ, 2012. - 168 с.
42. Тести для поточного і підсумкового контролю з курсу "Страхування і страхові послуги" для студентів спеціальності 6.050.104 / Укл. І. В. Бубенко - Харків: 2004. - 16 с.
43. Айзенштейн Х. Сравнение и критика полисных условий по страхованию жизни. - М.: Анкил, 2003. - 60 с.
44. Александрова Т. Г. Коммерческое страхование: Справочник / Т. Г. Александрова, О. В. Мещерякова — М.: Институт новой экономики, 20. — 254 с.
45. Аленичев В. В. Страхование валютных рисков, банковских и экспортных коммерческих кредитов / В. В. Аленичев, Т. Д. Аленичева — М.: ТОО «ИСТ-Сервис», 2004. — 116 с.
46. Базилевич В. Д. Страховое дело. — К.: Знание. — 2012. — 204 с.
47. Балабанов Й. Т. Риск — менеджмент. — М.: Финансы и статистика, 2006. — 192 с.
48. Басаков М. И. Страховое дело в вопросах и ответах: Уч. пособие. - Ростов-на-Дону - 2009. - 571 с.
49. Борисова В. А. Організаційно-економічний механізм страхування / В. А. Борисова, О. В. Огаренко — Суми: Вид. "Довкілля", 2011. — 196 с.
50. Бридун Є. В. Страхова справа. — Ірпінь: АДПС України, 2010. — 108 с.
51. Внукова Н. Оценка эффективности страхового предпринимательства в Украине / Н. Внукова, А. Прудкий // Финансовые услуги. — 2000. — №7 - 9. — С. 32 - 34
52. Гинзбург А. И. Страхование. - СПб: Питер, 2012. — 176 с.
53. Гвозденко А. А. Основы страхования: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2008. - 304 с.
54. Гвозденко А. А. Финансово-экономические методы страхования: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 2010. — 184 с.
55. Горбач Л. М. Страхова справа. - Луцьк: Вежа, 2001. - 182 с.
56. Заруба О. Д. Страхова справа. Підручник. — К.: Знання, 1998. — 321 с.
57. Калашніков О. М. Страхування. - Харків.: ХНАУ, 2002. - 60 с.
58. Оцінка активів страхових компаній / Н. М. Внукова // Фінанси України. - 2002. - №4.
59. Орланюк-Малицкая Л. А. Платежеспособность страховых компаний. — М.: Анкил, 1994. - 152 с.

60. Ротова Т. А. Страхування: Навч. посіб. / Т. А. Ротова, Л. С. Руденко — К.: Київ. нац. торг.-екоп. ун-т, 2001. — 400 с.
61. Страхование в Украине / А. Н. Залетов; Под ред. О. А. Слюсаренко. - К.: Вееопе, Логос, 2002. - 452 с.
62. Страховий ринок України 1993-2001 // Фінансові послуги. Спец, випуск. — 2001.-350с.
63. Страхование дело: Учебник / Под ред. Л. И. Рейтмана. — М.: Банковский и биржевой научно-консультационный центр 1992. — 532с.
64. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. — К.: КНЕУ, 2002. — 600 с.
65. Шахов В. В. Страхование: Учебник для ВУЗов. — М.: ЮНИТИ, 2000.— 312с.
66. Шихов А. К. Страхование: Учебное пособие для вузов.-ЮНИТИ-ДАНА, 2000.-310 с.
67. Базилевич В. Д. Страховий ринок України. — К.: Знання, 1998. — 374 с.
68. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа. — К.: Знання, 1997. — 216 с. Балабанов И. Т., Степанов В. Н..
69. Барановський О. І. Фінансова безпека. — К.: ФЕНІКС, 1999. — 338 с.
70. Баронин Б. И., Внукова Н. Н., Временко Л. В. Мир оценки и страхования недвижимости. — Харьков: Форт, 1996. — 64 с.
71. Біленчук Д. П., Біленчук П. Д., Залетов О. М., Кліменко Н. І. Страхове право України: Підручник. — К.: Атіка, 1999. — 368 с.
72. Вітлінський В. В., Наконечний С. І. Ризик у менеджменті. — К.: Борисфен, 1996. — 336 с.
73. Внукова Н. Н. Практика страхового бізнеса. — К.: Либра, 1994. — 75 с.
74. Гапанюк М. А., Малько В. І. Передумови та перспективи розвитку екологічного страхування в Україні // Фінанси України. — 1997. — № 7. — С. 90—100.
75. Європейський досвід страхової діяльності і вдосконалення її кадрового забезпечення. Професійні дискусії педагогів і практиків Сходу і Заходу: Матеріали міжнародної конференції 17—18 жовтня 1996 року. — К.: КДЕУ, 1996. — 136 с.
76. Заруба О. Д. Страхова справа: Підручник. — К., 1998.
77. Зернов А. А., Зубец А. Н., Третьякова Е. И. Экономическая эффективность страхования // Финансы. — 1997. — № 10. — С. 42—44.
78. Кашенко О. Л., Борисова В. А. Соціально-економічні основи страхування. Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 1999. — 252 с.
79. Осадець С. Проблеми впровадження в Україні європейських стандартів страхової діяльності // Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз: теорія і практика. — Львів: Діло, 1996. — С. 188—190.
80. Осадець С. С. У третє тисячоліття — з чіткою програмою розвитку страхового ринку // Фінанси України. — 2000. — № 9 (специвипуск). — С. 79—85.
81. Поддєрьогін А., Мурашко О. Визначення фінансового результату страховика від страхової діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. — 1996. — № 11. — С. 10—12.
82. Пугай Г. О. Нагляд за страховою діяльністю // Фінанси України. — 1996. — № 12. — С. 85—91.
83. Ротова Т. А., Руденко Л. С. Страхування: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 400 с.
84. Самойловський А. Страховий бізнес в Україні // Вісник Національного банку України. — 1997. — № 11. — С. 41—45.
85. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. — К.: Основа, 2001. — 156 с.
86. Смирнов В. В. Залог и страхование: Пособие. — К., 1995. — 102 с.
87. Страхові послуги: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / За заг. ред. Т. М. Артюх. — К.: КНЕУ, 2000. — 124 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://do.gendocs.ru/docs/index-41145.html#1376103>
2. <http://www.rada.gov.ua/#>
3. <http://uainsur.com/liga/about/info/>
4. <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1504>
5. http://tourlib.net/books_ukr/kyfjak_11.htm
6. <http://meget.kiev.ua/strahovanie/>
7. <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D1%F2%F0%E0%F5%F3%E2%E0%ED%ED%FF>
8. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960085.html
9. <http://www.br.com.ua/referats/Insurance/1912.htm>
- <http://yandex.ua/yandsearch?p=2&rdmd=307859&text=%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96&clid=1946563&lr=147&tld=ua>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання диференційний залік

5. Засоби діагностики успішності навчання тестування, розрахунково-графічне завдання